

Avdelningen för statistik och jämförelser
Lukas Ryan

Statistik om legitimerad hälso- och sjukvårdspersonals arbetsmarknadsstatus 2014

HS0206

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A Allmänna uppgifter	3
A.1 Ämnesområde	3
A.2 Statistikområde.....	3
A.3 SOS-klassificering	3
A.4 Statistikansvarig.....	3
A.5 Statistikproducent.....	3
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter.....	3
A.9 EU-reglering.....	4
A.10 Syfte och historik	4
A.11 Statistikanvändning	4
A.12 Uppläggning och genomförande	4
A.13 Internationell rapportering	5
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B Kvalitetsdeklaration	5
B.0 Inledning	5

B.1 Innehåll.....	6
1.1 Statistiska målstorheter	6
1.1.1 Objekt och population	6
1.1.2 Variabler	7
1.1.3 Statistiska mått	7
1.1.4 Redovisningsgrupper	7
1.1.5 Referenstider	7
1.2. Fullständighet.....	8
B.2 Tillförlitlighet	8
2.1 Tillförlitlighet totalt	8
2.2 Osäkerhetskällor	8
2.2.1 Urval	8
2.2.2 Ramtäckning	8
2.2.3 Mätning	8
2.2.4 Svartsbortfall.....	8
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden.....	9
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått.....	9
B.3 Aktualitet.....	9
3.1 Frekvens.....	9
3.2 Framställningstid.....	9
3.3 Punktlighet	9
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	9
4.1 Jämförbarhet över tiden	9
4.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5 Tillgänglighet och förståelighet.....	10
5.1 Spridningsformer	10
5.2 Presentation.....	10
5.3 Dokumentation.....	10
5.4 Tillgång till primärmaterial	10
5.5 Upplysningstjänster.....	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Hälso- och sjukvård

A.2 Statistikområde

Hälso- och sjukvård

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Socialstyrelsen
Postadress: 106 30 Stockholm
Besöksadress: Rålambsvägen 3
Kontaktperson: Hans Schwarz
Telefon: 075-247 35 78
Telefax: 075-247 32 52
E-post: hans.schwarz@socialstyrelsen.se

A.5 Statistikproducent

Socialstyrelsen (adress och kontaktperson finns under A.4)

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och förordning (2006:196) om register över hälso- och sjukvårdspersonal.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifter finns i personuppgiftslagen (1998:204) och i arkivlagen (1990:782) samt riksarkivets föreskrifter.

A.9 EU-reglering

Inga EU-direktiv föreligger när det gäller rapportering av denna produkt

A.10 Syfte och historik

Syftet med denna rapport är att ge en årlig redovisning av antalet legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal efter arbetsmarknadsstatus. Statistiken ger underlag för bland annat utbildningsdimensionering, kompetensförsörjning och som allmän samhällsinformation. Denna statistik har publicerats i nuvarande format sedan 2004.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken syftar till att allmänhet och samhällsaktörer är välinformerade om förhållanden och utveckling inom hälsa, vård och omsorg, för att underlätta planering, utvärdering och uppföljning av verksamheten.

A.12 Uppläggning och genomförande

Datakällor

HOSP

Socialstyrelsen registrerar samtliga utfärdade legitimationer och specialistbevis i registret över hälso- och sjukvårdspersonal (HOSP) vilket utgör källa för redovisningen av dessa kompetensbevis. En person kan ha flera legitimationer. Barnmorskor har till exempel i de allra flesta fall både en sjuksköterske- och en barnmorskelegitimation. Psykoterapeuter har oftast också en annan legitimation. HOSP är i statistisk mening inte ett individregister utan ett legitimationsregister. Det innebär att registrets primära enheter är legitimationer. Det finns alltså lika många observationer som antalet legitimationer.

Vid tidpunkten för arbetsmarknadsstatistiken – november 2014 – omfattade registret 21 olika legitimationsgrupper.

Register hos SCB

Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA, tidigare LOUISE) är en longitudinell individbaserad databas som omfattar samtliga folkbokförda personer i åldern 16 år och uppåt samt företag med minst en anställd. Databasen sammankopplar befintliga dataregister från den sociala sektorn och från utbildnings- och arbetsmarknadssektorn i Sverige. De intressanta delregistren för denna redovisning är registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och registret över totalbefolkningen (RTB).

Från universitets- och högskoleregistret hämtas uppgifter om psykoterapeuters examen 1977–2013. Från företagsdatabasen (FDB) hämtas uppgifter om identitet för företag som tillhör Svenska Personaluthyrnings- och rekryteringsförbundet (SPUR) för att identifiera rekryteringspersonal. Slutligen används registret över pedagogisk personal för att avgöra vilka individer som var verksamma som lärare inom gymnasieskolan. Dessa lärare anses inte utöva elevhälsa och exkluderas från statistiken.

Sambearbetning

Statistikinformationen i denna rapport bygger på en sambearbetning av

uppgifter från Socialstyrelsens register HOSP samt flera register från SCB, huvudsakligen LISA. Utöver LISA hämtas även uppgifter från SCB:s företagsdatabas (FDB), universitets- och högskoleregistret och registret över pedagogisk personal.

Samarbetningen av dessa registerdata har som grund personnumren från HOSP och i viss mån universitets- och högskoleregistret. Från LISA hämtas uppgifter som till exempel arbetsmarknadsstatus, utbetald pension och sjukersättning. (se bild A). När registren sambearbetas görs registret om till ett individregister. Varje individ fördelas en legitimation. I fall där en person har flera legitimationer har tilldelningen gjorts efter principen att den senaste legitimationen är den som gäller. Ett fåtal personer har erhållit flera legitimationer samtidigt (samma kalendermånad). För dessa tilldelas legitimation efter längst utbildning. Om utbildningarna är lika långa tilldelas en legitimation med hjälp av ett slumpmässigt val.

De samkörda uppgifterna bildar det så kallade Nationella planeringsstödet (NPS) register på Socialstyrelsen. I samband med samkörningen avidentifieras information och personnummer tas bort.

HOSP uppdateras kontinuerligt med beviljade legitimationer och specialistbevis, men samkörningen med SCBs register görs en gång per år.

A.13 Internationell rapportering

Liknande uppgifter som statistiken i denna rapport levereras årligen till Eurostat och informationen används även av bland annat OECD och NOMESKO. Den rapporteringen gäller dock enbart vissa av de yrkesgrupper som ingår i den officiella statistiken.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Det finns för tillfället inga planerade förändringar till kommande officiella statistik rapporterna.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Som helhet är kvaliteten för Nationella Planeringsstödet register mycket god. Socialstyrelsen har mandatet att bevilja och registrera samtliga legitimationer till sjukvården och tandvården, alla som vill lagligt arbeta i Sverige med en av de 21 skyddade yrkestitlarna måste kontakta Socialstyrelsen.

Tillsammans med SCBs register data, som bland annat kommer från Skatteverket, får Socialstyrelsen en väldigt bra bild av vilka individer med legitimation som är sysselsatta.

En grupp som har okänd arbetsmarknadsstatus är individer som sökt legitimation hos Socialstyrelsen innan de fått ett svenskt personnummer. Dessa personer går inte att identifiera i SCBs register och därför saknas information om deras sysselsättningsstatus.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Den publicerade statistiken ger en nästintill heltäckande bild av antalet, i Sverige, utfärdade legitimationer efter arbetsmarknadsstatus för de individer som erhållit en eller flera legitimationer

1.1.1 Objekt och population

Vid redovisningen av arbetsmarknadsstatus är det den legitimerade individen som utgör studieobjekt och populationen består av samtliga personer med ett legitimationsyrke inom hälso- och sjukvårdens område. I 3 kap. 2 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område framgår vilka yrken inom hälso- och sjukvården som omfattas av legitimationsbestämmelser. Samtliga legitimerade återfinns i Socialstyrelsens register över hälso- och sjukvårdspersonal (HOSP). Under året 2014 fanns följande 21 legitimationsyrken:

- Apotekare
- Arbetsterapeut
- Audionom
- Barnmorska
- Biomedicinsk analytiker
- Dietist
- Fysioterapeut
- Kiropraktor
- Läkare
- Logoped
- Naprapat
- Optiker
- Ortopedingenjör
- Psykolog
- Psykoterapeut
- Receptarier
- Röntgensjuksköterska
- Sjukhusfysiker
- Sjuksköterska
- Tandhygienist
- Tandläkare

Att tänka på om nya legitimerade yrken

Först från och med 1 april 2006 finns det möjlighet för audionomer, biomedicinska analytiker, dietister och ortopedingenjörer att legitimera sig. Antalet legitimerade inom dessa yrken speglar dock ännu inte storleken av det antalet verksamma inom dessa yrken.

Röntgensjuksköterskor

Från och med år 2000 är röntgensjuksköterska ett legitimerat yrke. I nuläget speglar dock inte antalet legitimerade röntgensjuksköterskor det faktiska antalet röntgensjuksköterskor. Röntgensjuksköterskor som utbildade sig innan

år 2000 kunde välja mellan att behålla sin sjuksköterskelegitimation eller erhålla legitimation som röntgensjuksköterskor. Många valde att behålla sin sjuksköterskelegitimation för att behålla möjlighet att arbeta som sjuksköterska inom andra verksamhetsområden. I november 2014 fanns det 2 040 legitimerade sjuksköterskor som var specialiserade som röntgensjuksköterskor och som var sysselsatta inom hälso- och sjukvården. Arbetsmarknadsuppgifter över röntgensjuksköterskor redovisas inte i denna rapport. Redovisning av samtliga legitimerade röntgensjuksköterskor och legitimerade sjuksköterskor som arbetar som röntgensjuksköterskor publiceras i Tillgång på: specialistsjuksköterskor och röntgensjuksköterskor 2014 som publiceras i november 2016.

Fysioterapeuter

Sveriges riksdag beslutade att fysioterapeut blir ny yrkestitel för sjukgymnaster från den 1 januari 2014. Båda yrkestitlarna är skyddade. Den som har legitimation som sjukgymnast kan fortsätta vara yrkesverksam med titeln sjukgymnast eller kan ansöka om en fysioterapeut legitimation. Det är inte tillåtet att använda båda titlarna, den som får titeln fysioterapeut kan inte längre använda titeln sjukgymnast. I Socialstyrelsens statistik används benämningen fysioterapeut för samtliga personer som beviljats legitimation som sjukgymnast och som fysioterapeut.

1.1.2 Variabler

Legitimation, kön, år, näringsgren (SNI 2007), sysselsättningsstatus (skapas utifrån flera variabler från SCB som visar individens inkomstkällor), grad av pensionering och högskoleutbildning.

1.1.3 Statistiska mått

Antal och andel

1.1.4 Redovisningsgrupper

Antal legitimationer per yrke uppdelat efter kön, arbetsmarknadsstatus och näringsgren för dem som är sysselsatta.

Andel ej pensionerade per yrke uppdelat efter kön, arbetsmarknadsstatus och näringsgren för dem som är sysselsatta.

Antal sysselsatta legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal efter yrke och kön år 2010 –2014.

Separat redovisning för psykoterapeuter med motsvarande tabeller som ovan.

1.1.5 Referenstider

November 2010 – 2014

Vid samkörningen används information från HOSP och övriga källor som i tid sammanfaller med arbetsmarknads-uppgifterna i LISA, dvs. under november för undersökningsåren. Vid beräkning legitimation redovisas läget den 1 november under det aktuella året. Individer som har avlidit eller deslegitimerats 1 november eller senare exkluderas. Av praktiska skäl betraktas personer som en gång exkluderats på grund av deslegitimation och som senare återlegitimeras fortfarande som deslegitimerade. Antalet återlegitimerade är ytterst få.

1.2. Fullständighet

Personer med utländsk utbildning som får svensk legitimation har i vissa fall inte fullständigt personnummer. Om en person får ett fullständigt personnummer efter sin legitimation får Socialstyrelsen inte automatiskt information om detta. Socialstyrelsen arbetar kontinuerligt för att komplettera denna information. De flesta personer för vilka det saknas personnummer i HOSP har utländsk utbildning och hade vid legitimationstillfället inte erhållit svenskt personnummer. Dessa personers arbetsmarknadsstatus kan därför inte beskrivas i redovisningen då det krävs fullständigt personnummer för att kunna samköra med register från Statistiska centralbyrån (SCB). Det är inte ens känt om personen i fråga är bosatt i Sverige.

Den fria rörligheten inom Norden innebär att nordiska läkare som arbetar i Sverige inte ingår i statistiken om de inte sökt svensk legitimation. Läkare från övriga nordiska länder kan nämligen söka anställning med legitimation från det egna landet.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Osäkerheten i redovisningen av populationen legitimerade bedöms vara mycket liten eftersom uppgifterna är baserade på nästan fullständig registerdata om legitimationer.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Totalundersökning

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckningen är i princip fullständig för redovisning av antalet legitimationer. Dock förutsätter redovisningen av arbetsmarknadsstatus att individen har ett svenskt personnummer. Det är mycket troligt att en stor andel av individerna utan svenskt personnummer inte arbetar i Sverige och därför inte heller borde omfattas av redovisningen av arbetsmarknadsstatus.

2.2.3 Mätning

Registerdata (se A.12)

2.2.4 Svartsbortfall

Utfärdande och registrering av legitimationer sker samtidigt vid Socialstyrelsen. Legitimation krävs i regel för anställning. Ett eventuellt bortfall av utfärdade legitimationer måste anses vara obetydligt.

2.2.5 Bearbetning

Det kan förekomma felinmatningar i registret över legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal. Eftersom registret används i kontrollsyfte upptäcks dock fel i större utsträckning än i andra register vilket bidrar till att minimera mätfel. Eventuella inmatningsfel kan även förekomma i ytterst lite omfattning i

registren från SCB samt i framtagandet av arbetsmarknadsstatistiken.

Sekretess

Storleken på grupperna som redovisas i statistiken är väldigt skiftande. Det är därför nödvändigt att i vissa fall dölja cellvärden för att bevara sekretessen enligt 24 kap. 8 § i Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Därför har cellinformation med värden 1–3 individer dolts för de uppgifter som sambearbetats med information från SCB. Utöver de första dolda värdena har då även ytterligare ett värde i regel det närmast lägsta värde dolts i rader och kolumner där enbart ett värde innehåller 1–3 individer. Detta för att värdet inte ska kunna beräknas med hjälp av kolumn- eller radsummor. De dolda tabellcellerna markeras med (x).

2.2.6 Modellantaganden

Vid redovisningen av arbetsmarknadsstatus antas de individer som erhållit flera legitimationer och/eller specialistbevis att arbeta inom senast erhållen legitimation och/eller specialitet.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ej aktuellt

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Officiell statistik om legitimerad personals arbetsmarknadsstatus utkommer årligen.

Dessutom publicerar Socialstyrelsen årligen flera tillgångsrapporter på olika vårdyrken under hösten samt en analyserande årsrapport om tillgång och efterfrågan i februari.

3.2 Framställningstid

Cirka 22 månader för arbetsmarknadsstatistiken.

3.3 Punktlighet

Försening i publicering, från 2016-09-01 till 2016-10-06, främst på grund av fördröjning av dataleverans.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Från och med år 2012 används näringsgrenskategoriseringssystemet SNI2007 för att gruppera näringsgrenar. Tidigare användes SNI2002 för att kunna jämföra uppgifter som avser åren 1995–2011. Det nya uppdaterade SNI 2007 innebär nya koder och benämningar för de flesta näringsgrenarna men innehållet på tresiffernivå är i stort sett detsamma.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Om uppgifterna i denna rapport ska jämföras med motsvarande siffror från andra länder bör detta göras med försiktighet, speciellt om det rör uppgifter utanför Norden. Definitionerna för yrkena kan skilja sig mellan länder samt att det kan finnas skillnader i definitionen för sysselsatt. Från och med år 2014 presenteras 2 nya tabeller – tabeller 8 och 9. Dessa visar antal yrkesverksamma legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal och psykoterapeuter under åren 2010-2014 samt procentuell förändring i förhållande till befolkningen under samma tidperiod.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistiken kan inte kombineras med andra statistiska publikationer eftersom registret är avidentifierat.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Rapporten publiceras som en pdf fil med en kompletterande Excel fil på Socialstyrelsens webbplats (www.socialstyrelsen.se).

5.2 Presentation

Presentationen består av ett kort sammanfattande faktablad i .pdf format tillsammans med en kompletterande Excel fil. Filen innehåller 21 tabeller samt flera inledande flikar med textavsnitt som innehåller beskrivning av redovisade näringsgrenar, metodbeskrivning, tabellförteckning samt engelsk översättning av termer.

5.3 Dokumentation

I rapporten finns dokumentation om datakällor, definition av hälso- och sjukvård samt beskrivning av metod för bearbetning av statistiken.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial för legitimationer kan erhållas från Socialstyrelsen.

5.5 Upplýsningstjänster

Hans Schwarz, Socialstyrelsen
Telefon: 075-247 35 78
E-mail: hans.schwarz@socialstyrelsen.se

Lukas Ryan, Socialstyrelsen
Telefon: 075-247 34 50
E-mail: lukas.ryan@socialstyrelsen.se